

รายงานฉบับที่ สอง ของคณะอนุกรรมการกำกับ สนับสนุน และเชื่อมโยงกระบวนการสมัชชาสุขภาพ

คณะอนุกรรมการกำกับ สนับสนุน และเชื่อมโยงกระบวนการสมัชชาสุขภาพ ได้มีการจัดประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ประเด็น การท่องเที่ยวแนวใหม่ สู่สุขภาวะและเศรษฐกิจไทยยั่งยืน เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ โดยมี นพ.สมชาย ไพระปกรณ์ เป็นประธาน มีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ ๒๕๐ คน มีผู้ให้ความเห็น จำนวน ๑๕ คน

ในที่สุดที่ประชุมมีมติเห็นควรเสนอต่อสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๗ ให้รับรองมติประกอบระเบียบวาระเพื่อพิจารณาต่างๆ ดังต่อไปนี้

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อพิจารณา

๒.๓ การท่องเที่ยวแนวใหม่ สู่สุขภาวะและเศรษฐกิจไทยยั่งยืน (New tourism approach toward sustainable economy and well-being)

มี มติ ๑ ฉบับ ตามที่ปรับแก้

โดยมีรายละเอียดขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

คณะทำงานพัฒนาประเด็นการท่องเที่ยวแนวใหม่ สู่สุขภาวะและเศรษฐกิจไทยยั่งยืน โดยมีนายแพทย์ธเรศ กรัษนัยรวิวงศ์ เป็นประธาน ได้จัดกระบวนการรับฟังความเห็น พัฒนาเอกสาร ทั้งในระดับพื้นที่และส่วนกลางมีรายละเอียดพอสังเขป ดังนี้

วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๗ จัดเวทีรับฟังความคิดเห็นเพื่อการพัฒนากรอบนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วม ประเด็น “การท่องเที่ยวแนวใหม่ สู่สุขภาวะและเศรษฐกิจไทยยั่งยืน” โดยมีผู้เข้าร่วมเวทีจากหน่วยงาน องค์กร เครือข่ายที่เกี่ยวข้องหลัก ทางออนไลน์ และทางออนไซต์ประมาณ ๒๔๐ ท่าน โดยมีผู้ให้ความเห็นในวันประชุม จำนวน ๒๓ ความเห็น และผ่าน Google Form จำนวน ๒๔ เครือข่าย

วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๗ จัดเวทีรับฟังความเห็นประเด็น “การท่องเที่ยวแนวใหม่ สู่สุขภาวะและเศรษฐกิจไทยยั่งยืน จังหวัดกระบี่” โดยมีหน่วยงาน องค์กร เครือข่ายเข้าร่วม ประมาณ ๕๐ คน

วันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ สมัชชาสุขภาพแห่งชาติเยาวชน ๒๐๒๔ (Youth National Health Assembly 2024) ได้จัดประชุมประเด็น “การท่องเที่ยวแนวใหม่ สู่สุขภาวะและเศรษฐกิจไทยยั่งยืน” โดยมีองค์กร สหวิชาชีพระดับมหาวิทยาลัย องค์กรสหวิชาชีพมัธยม และองค์กรที่ดำเนินงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เข้าร่วม ประมาณ ๓๘ องค์กร

วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ สมัชชาสุขภาพจังหวัดกระบี่ จัดประชุมประเด็น “การท่องเที่ยวแนวใหม่ สู่สุขภาพและเศรษฐกิจไทยยั่งยืน” โดยมีหน่วยงาน องค์กร เครือข่ายเข้าร่วม ประมาณ ๘๐ คน

วันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ คณะอนุกรรมการกำกับ สนับสนุน และเชื่อมโยงกระบวนการสมัชชาสุขภาพ ได้จัดประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ประเด็น การท่องเที่ยวแนวใหม่ สู่สุขภาพและเศรษฐกิจไทยยั่งยืน โดยมีผู้เข้าร่วมเวทีจากหน่วยงาน องค์กร เครือข่ายที่เกี่ยวข้องหลัก ทางออนไลน์ และทางออนไซต์ ประมาณ ๒๙๐ คน โดยมีผู้ให้ความเห็นในวันประชุม จำนวน ๑๙ คน

ระเบียบวาระที่ ๒.๓

การท่องเที่ยวแนวใหม่ สู่สุขภาพและเศรษฐกิจไทยยั่งยืน

(New tourism approach toward sustainable economy and well-being)

สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๗ ได้พิจารณารายงาน เรื่อง การท่องเที่ยวแนวใหม่ สู่สุขภาพและเศรษฐกิจไทยยั่งยืน^๑

คำนิยามของ “การท่องเที่ยวแนวใหม่” คือ การเดินทางท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของ นักท่องเที่ยว ประชาชน และชุมชน โดยสร้างสมดุลของ “เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และสุขภาพ” อย่างเท่าเทียม เพื่อนำไปสู่การท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่ออย่างยั่งยืน

ตระหนักว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยมีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศและชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนเป็นอย่างมาก เนื่องจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม อีกทั้งประเทศไทยได้รับการยอมรับในเวทีโลกด้านการเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวทั่วโลก

รับทราบว่า คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ (ท.ท.ช.) ได้กำหนดกรอบทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวของไทยให้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวม เพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนให้เกิดการบูรณาการการทำงานของทุกภาคส่วน ซึ่งแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง และพร้อมที่จะเติบโตอย่างยั่งยืน ประกอบกับการสร้างความเข้มแข็งจากภายในมุ่งส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ พัฒนาการท่องเที่ยวให้มีความทันสมัยผ่านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรม การยกระดับบุคลากรและผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ เข้าใจ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับบริบทของการท่องเที่ยววิถีใหม่ ตลอดจนการให้ความสำคัญกับการบูรณาการร่วมกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งในภาครัฐภาคเอกชน ภาคท้องถิ่น และภาคประชาชน โดยมีคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ และเขตพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นกลไกในการขับเคลื่อนและพัฒนาการท่องเที่ยวของไทย เพื่อให้สามารถใช้เป็นกรอบการดำเนินงานในการพัฒนาการท่องเที่ยวสู่วิสัยทัศน์และเป้าหมายได้อย่างแท้จริง

^๑เอกสารสมัชชาสุขภาพ ๑๗ / หลัก ๒

รับทราบว่า กระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดนโยบายที่มุ่งเน้นการเพิ่มศักยภาพเศรษฐกิจสุขภาพ สู่ Medical and Wellness Hub โดยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เน้นความปลอดภัยในทุกมิติ พร้อมทั้งยกระดับภูมิปัญญาไทย การแพทย์แผนไทยและสมุนไพรเพื่อการแพทย์ในระบบบริการสุขภาพ โดยส่งเสริมการต่อยอดงานวิจัย การถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมสุขภาพและเทคโนโลยีชีวภาพทางการแพทย์ รวมถึงการปรับปรุงกฎระเบียบ ลดขั้นตอนการขออนุมัติ/อนุญาต เพื่อเพิ่มโอกาสการเติบโตของธุรกิจทางการแพทย์และสุขภาพ

ชื่นชมว่า ชุมชนมีความเข้มแข็งและสามารถเพิ่มศักยภาพการแข่งขันเชิงการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนซึ่งดำเนินการโดยต้นทุนทางสังคมที่ครอบคลุมภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในพื้นที่ของตนเอง สามารถยกระดับการท่องเที่ยวให้เป็นกลยุทธ์สำคัญในการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ เกิดการจ้างงานและการกระจายรายได้ในเศรษฐกิจฐานรากของชุมชน ร่วมกับการส่งเสริมบริการที่ดีและคำนึงถึงภูมิปัญญา วัฒนธรรมชุมชนให้ตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว

รับทราบว่า ประเทศไทยได้ลงนามในกรอบความร่วมมือว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals) วาระปี พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๙ เพื่อก้าวขึ้นเป็นประเทศรายได้สูง เป็นประเทศสีเขียว (Green Thailand) ดังนั้นจึงจำเป็นต้องออกแบบการพัฒนาประเทศโดยอิงหลักการของสหประชาชาติด้วย “การไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง (Leave no one behind)” ตามหลักสิทธิมนุษยชน หลักความเสมอภาคทางเพศ หลักความยั่งยืน และหลักภูมิคุ้มกันต่อวิกฤต ซึ่งมีความสอดคล้องกับการดำเนินการในประเทศทั้งยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) มุ่งสร้างสมดุล ๓ เสาหลักของมิติความยั่งยืน (Three Pillars of Sustainability) คือ มิติด้านสังคม (People) มิติด้านเศรษฐกิจ (Prosperity) และมิติสิ่งแวดล้อม (Planet) ควบคู่กับการพัฒนามิติด้านสันติภาพและสถาบัน (Peace) และมิติด้านหุ้นส่วนการพัฒนา (Partnership)

หวังใญ่ว่า ถึงแม้ประเทศไทยเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวทั่วโลก เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีต้นทุนและศักยภาพสูงในแง่ของความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิปัญญาและวัฒนธรรม แต่กระแสนโยบายของการท่องเที่ยวอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาวะของชุมชนและประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งความไม่สมดุลของระบบนิเวศสุขภาพโดยรวม ดังนั้นจึงควรพัฒนากรอบในการบูรณาการและขับเคลื่อนการท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนา “เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และสุขภาวะ” อย่างเท่าเทียมกัน

เห็นว่า การยกระดับนโยบายสาธารณะเรื่อง “การท่องเที่ยวแนวใหม่ สู่สุขภาวะและเศรษฐกิจไทยยั่งยืน” เป็นกุญแจสำคัญที่จะเปลี่ยนแปลงรูปแบบการท่องเที่ยวและวิถีชีวิตในชุมชน นำไปสู่การสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวแนวใหม่ ที่ตระหนัก และมีความรับผิดชอบต่อสังคม

จึงเห็นชอบต่อกรอบทิศทางนโยบาย (Policy Statement) ดังนี้

ทุกภาคส่วนในสังคมให้ความสำคัญการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยร่วมมือกันในการขับเคลื่อนให้พื้นที่ท่องเที่ยวมีคุณค่า มีความปลอดภัยมุ่งเน้นการสร้างสมดุลใน ๕ มิติ “เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และ สุขภาวะ” พร้อมร่วมกันบูรณาการสู่การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากผ่านการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ยั่งยืน อันจะนำไปสู่การพัฒนาสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของชุมชนและประชาชน ร่วมกับการสร้างความรับผิดชอบของนักท่องเที่ยว และชุมชน เพื่อพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวล ทั้งในระดับประเทศและระดับโลก

โดยดำเนินการผ่าน (๑) พัฒนา ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานรองรับการท่องเที่ยวแบบมีคุณภาพและยั่งยืน (๒) ยกกระดับคุณภาพของผลิตภัณฑ์ บริการ ภูมิปัญญา และประสบการณ์ที่ส่งผลต่อสุขภาวะของนักท่องเที่ยวและประชาชนในชุมชน รวมทั้งเป็นมิตรและไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (๓) พัฒนาศักยภาพและเสริมสร้างความตระหนักเรื่องวัฒนธรรมท่องเที่ยวแนวใหม่ สำหรับผู้ให้บริการ ผู้ให้บริการ และนักท่องเที่ยว (๔) กำหนดให้มีมาตรการให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการท่องเที่ยวแนวใหม่ที่เชื่อมโยงทั้งในระดับประเทศและระดับชุมชน และ (๕) สนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับด้านอุปสงค์ อุปทาน และการประเมินผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวแนวใหม่

โดยมีสาระสำคัญของกรอบทิศทางนโยบาย ดังนี้

๑. พัฒนา ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานรองรับการท่องเที่ยวแบบมีคุณภาพและยั่งยืน โดยวางแผน และพัฒนาปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญต่อการท่องเที่ยวเพื่อคนทั้งมวลอย่างยั่งยืน (tourism for all) และมีการออกแบบสภาพแวดล้อมและระบบรองรับการท่องเที่ยวแนวใหม่ที่คำนึงถึงความยืดหยุ่นพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงจากความไม่แน่นอน (resilience) ครอบคลุมการออกแบบเมือง โครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว ระบบนิเวศการท่องเที่ยว ระบบการเฝ้าระวังและเตือนภัย ระบบการสื่อสาร ระบบการบริหารจัดการ รวมถึงการพัฒนาฐานข้อมูล การเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและวิธีการที่เหมาะสม จากความร่วมมืออย่างเข้มแข็งจากทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน สนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในทุกระดับอย่างยั่งยืน คำนึงถึงความต้องการของนักท่องเที่ยวทุกคน รวมทั้งยกระดับมาตรฐานความปลอดภัย โดยเฉพาะด้านการคมนาคม ด้านระบบบริการสุขภาพ ด้านการจัดการภาวะฉุกเฉินในชุมชน เพื่อการดูแลนักท่องเที่ยวทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อชุมชนและประชาชน

๒. ยกกระดับคุณภาพของผลิตภัณฑ์ บริการ ภูมิปัญญา และประสบการณ์ที่ส่งผลต่อสุขภาวะของนักท่องเที่ยวและประชาชนในชุมชน รวมทั้งเป็นมิตรและไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยสร้างกลไกสนับสนุนการสร้างอาชีพในชุมชน คำนึงถึงกลุ่มผู้ด้อยโอกาสและกลุ่มเปราะบางทางสังคม ให้ชุมชนเป็นผู้ประกอบการ มีความเป็นเจ้าของ รับรู้ เข้าใจ สามารถออกแบบอัตลักษณ์และสร้างแบรนด์ (Brand) ค่าความนิยม (Goodwill) ของผลิตภัณฑ์ บริการ ภูมิปัญญา ที่มีมาตรฐานทั้งในระดับชุมชน ระดับประเทศ และระดับโลก รวมถึงประสบการณ์การท่องเที่ยวที่มีคุณค่าด้านสุขภาวะชุมชน เป็นมิตรและไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม มีราคาที่เหมาะสมกับคุณภาพที่ได้รับ

(Value of money) พร้อมทั้งส่งเสริมเจตนาสมัครใจของนักท่องเที่ยวแนวใหม่จากรุ่นสู่รุ่น รวมถึงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ และสื่อออนไลน์ที่เหมาะสมต่อการเข้าถึงข้อมูลของนักท่องเที่ยวทุกคน พร้อมทั้งส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวใช้ผลิตภัณฑ์ บริการ และภูมิปัญญาในแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนการพัฒนาฐานข้อมูลหรือระบบสารสนเทศด้านการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวทุกคนที่จะช่วยอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลของนักท่องเที่ยว รวมถึงระบบการคุ้มครองผู้บริโภค ระบบการเฝ้าระวังโรคและภัยสุขภาพในชุมชน เช่น การรับเรื่องร้องเรียน การเยียวยาเมื่อเกิดผลกระทบจากการท่องเที่ยวแนวใหม่

๓. พัฒนาศักยภาพและเสริมสร้างความตระหนักรู้วัฒนธรรมท่องเที่ยวแนวใหม่ สำหรับผู้รับบริการ ผู้ให้บริการ และนักท่องเที่ยว โดยพัฒนาศักยภาพ และชุดความคิด (Mindset) ของผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการ บุคลากรด้านการท่องเที่ยว ให้มีทักษะ มีความเชี่ยวชาญ และเป็นมืออาชีพในการบริการเพื่อรองรับคนทั้งมวล ประกอบด้วย ทักษะในการสื่อสารสื่อความหมาย ผ่านการสร้างแพลตฟอร์ม, อินฟลูเอนเซอร์ และ คอนเทนต์ครีเอเตอร์ เพื่อให้ก้าวทันต่อยุคเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital economy) ทักษะการบริการ ทักษะการบริหารจัดการ ตลอดจนการสร้าง ความตระหนักและความเข้าใจแก่ผู้รับบริการและผู้ให้บริการในเรื่องความปลอดภัย การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ อย่างเสมอภาคและเท่าเทียม รวมถึงการเสริมสร้างความตระหนักแก่นักท่องเที่ยวในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมการท่องเที่ยวแนวใหม่ที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนมีความรอบรู้ด้านสุขภาพในการดูแลตนเองและผู้อื่น

๔. กำหนดให้มีมาตรการให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการท่องเที่ยวแนวใหม่ที่เชื่อมโยงทั้งในระดับประเทศและระดับชุมชน หน่วยงานภาครัฐทำหน้าที่เป็นผู้ส่งเสริมและสนับสนุนชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยชุมชนมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน นำมาตรฐานการท่องเที่ยวและ/หรือมาตรฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์ใช้ เพื่อออกแบบการท่องเที่ยวที่ตอบสนองต่อความต้องการของพื้นที่ คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว (Carrying capacity) ในทุกด้าน และพร้อมที่จะจัดการผลกระทบ เพื่อรักษาความยั่งยืน และความเป็นอยู่ที่ดีของชุมชนและประชาชนในพื้นที่ กระจายผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างเป็นธรรมให้กับคนในชุมชน ส่งเสริมประสบการณ์อันมีคุณค่า เพื่อเรียนรู้และเข้าใจลักษณะเฉพาะของพื้นที่ที่มีความสมบูรณ์ทางทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมนิยม วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชนให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเยือน อีกทั้งมีมาตรการทางการเงินการคลังเพื่อสนับสนุนให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อและไม่เป็นภาระกับประเทศ

๕. สนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับด้านอุปสงค์ อุปทาน และการประเมินผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวแนวใหม่ โดยการทบทวน ศึกษาวิจัย เพื่อให้เกิดการพัฒนาเชิงนโยบาย และเชิงปฏิบัติการสนับสนุนให้มีการนำผลการวิจัยที่มีอยู่แล้วมาใช้ ให้เกิดการพัฒนา และปรับปรุง แก้ไขระเบียบ/ข้อกฎหมายทั้งหมดที่เกี่ยวข้องทั้งในภาวะปกติและภาวะฉุกเฉิน มุ่งตอบสนองต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแนวใหม่ โดยเพิ่มมาตรการที่ก่อให้เกิดผลกระทบเชิงบวก และมีมาตรการปรับปรุงแก้ไขในกรณีที่เกิดผลกระทบเชิงลบ พร้อมต่อการรับมือกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างมีส่วนร่วม ยืดหยุ่นและมีประสิทธิภาพ เช่น การปรับปรุงกฎหมาย การกำหนดนโยบาย การพัฒนาเชิงรูปธรรมในพื้นที่ และการจัดทำแนวทางการติดตามและประเมินผลในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว เพื่อให้สามารถปรับปรุงและเสริมสร้างประสิทธิภาพของการดำเนินงานในอนาคต

มติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ

๑. เห็นชอบกรอบทิศทางนโยบาย และสาระสำคัญประกอบกรอบทิศทางนโยบายการท่องเที่ยวนิวไฮ สู่สุขภาพและเศรษฐกิจไทยยั่งยืน ตามที่เสนอมา
๒. ขอให้เลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติรายงานความก้าวหน้าต่อสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๙